



## استعلام پایش جامع پروژه:

### یک - عنوان

پایش جامع فاز ششم پروژه «همکاری در احیای دریاچه‌ی ارومیه از طریق مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی»

سفارش دهنده: طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

دوره زمانی: حداکثر تا پایان آبان ماه ۱۳۹۹ - دوازده ماه

محل اجرا: روستاهای منتخب پروژه در استان‌های آذربایجان شرقی و غربی

### دو - پیشینه و/یا ضرورت

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران که از سال ۱۳۸۴ با حمایت برنامه عمران ملل متحد، تسهیلات محیط زیست جهانی و سازمان حفاظت محیط زیست آغاز شده است، نمونه‌ای از تلاش‌های صورت گرفته در راستای ارتقای مدیریت تالاب‌ها در کشور ایران به شمار می‌رود که بر استقرار مدیریت زیست‌بومی در سطوح ملی و محلی، فضای مناسب برای مشارکت ذینفعان و تدوین و اجرای برنامه‌های مدیریت جامع برای تالاب‌های مهم کشور تمرکز نموده است. این برنامه‌های مدیریت در قالب یک فرایند مشارکتی و با هدف هم‌افزایی بین پروژه‌های توسعه‌ای و اقدامات حفاظتی در سطح حوضه آبریز تالاب‌ها تدوین می‌شوند و وظایف هر یک از نهادهای دولتی و غیردولتی در حفاظت از تالاب را هم‌راستا با شکل-گیری توسعه پایدار در سطح حوضه مشخص می‌نمایند. در این بین علاوه بر پرداختن به موضوعات مختلف نظیر حفاظت از تنوع زیستی، معیشت جوامع محلی، اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی عمومی، مدیریت منابع آب و خاک با هدف تأمین حق‌آبه تالاب‌ها مورد توجه ویژه قرار می‌گیرد. در همین راستا با توجه به سهم قابل توجه بخش کشاورزی از منابع آبی حوضه، موضوع الگوسازی مشارکت مردم در احیا تالاب‌ها و استقرار کشاورزی پایدار در مناطق تالابی از طریق مشارکت ذینفعان و سازمان‌هایی مانند جهاد کشاورزی از اهمیت خاصی برخوردار است.

اجرای موفقیت آمیز طرح‌های نمونه کشاورزی پایدار توسط طرح حفاظت از تالاب‌های ایران در سال‌های اخیر، مقدمات شروع پروژه جدیدی با عنوان «همکاری در احیای دریاچه ارومیه از طریق مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی» را از سال ۱۳۹۳ در حوضه آبریز دریاچه ارومیه و در روستاهای پایلوت از استان‌های آذربایجان شرقی و غربی فراهم آورد. دستاوردهای موفق پروژه و ماهیت زمان‌بر بودن پروژه‌های توسعه‌ای، منجر به تمدید پروژه برای چهار سال متوالی دیگر گردید. تخصیص منابع مالی بین‌المللی در کنار بکارگیری زیرساخت‌ها و منابع دولتی و غیردولتی ایران باعث شکل‌گیری یک جریان اجتماعی گسترده از همراهی و مشارکت کلیه دست‌اندرکاران دولتی، غیردولتی و علی‌الخصوص جوامع محلی و کشاورزان حوضه آبریز در فرآیند احیای دریاچه ارومیه فراتر از منابع تخصیص یافته بین‌المللی برای این منظور گردید.

اهداف مدیریتی "برنامه مدیریت جامع دریاچه ارومیه" به شرح زیر خروجی‌های اصلی پروژه فوق را شامل می‌شوند:

۱. افزایش آگاهی‌ها در مورد ارزش‌های دریاچه و تالاب‌های اقماری آن و تقویت مشارکت‌های مردمی در مدیریت آن‌ها



۲. مدیریت پایدار منابع آب و کاربری اراضی کشاورزی

۳. حفاظت از تنوع زیستی و بهره برداری پایدار از منابع تالاب

با توجه به محورهای ذکر شده، پروژه "الگوسازی مشارکت جوامع محلی در استقرار کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی" تاکنون فعالیت‌های خود را در ۱۳۰ روستای استان‌های آذربایجان شرقی (۴۷ روستا) و غربی (۸۳ روستا) انجام داده است. طی فازهای اول تا پنجم علاوه بر اجرای اقدامات پروژه، به طور همزمان پایش طرح مذکور، در مزارع و باغات پایلوت پروژه در استان‌های آذربایجان شرقی و غربی پیاده‌سازی و اجرا گردیده است.

لیست اسامی و مشخصات سایت‌های اصلی پروژه احیای دریاچه ارومیه از طریق مشارکت جوامع محلی در کشاورزی پایدار و حفاظت از تنوع زیستی در استان‌های آذربایجان غربی و آذربایجان شرقی (سال ۲۰۱۸)

لیست سایت‌های فاز ششم (۲۰۱۸)

ردیف	استان	شهرستان	روستا	مرکز جهاد کشاورزی
۱	آذربایجان شرقی	اسکو	خاصبان	مرکز خدمات کشاورزی ایلخچی
۲		بناب	ینگی کند خانه برق	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان بناب
۳		بناب	دیج ناولو و آعاجری	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان بناب
۴		عجب شیر	جوانقلعه	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان عجب شیر
۵		ملکان	مبارک شهر	مرکز خدمات کشاورزی لیلان
۶		ملکان	مهماندار	مرکز خدمات کشاورزی لیلان
۷	آذربایجان غربی	ارومیه	تپه ترکمان	
۸		ارومیه	دربود	
۹		ارومیه	تازه کند	
۱۰		نقده	آقابیکلو	
۱۱		نقده	بارانی کرد	
۱۲		مهاباد	حاجی خوش	
۱۳		مهاباد	گابازله	
۱۴		میاندوآب	شبیلسفلی	



طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

	ساتلمش محمدلو	میاندوآب		۱۵
	سیستک	میاندوآب		۱۶
	دولت آباد	میاندوآب		۱۷
	قره قزلبو	میاندوآب		۱۸

لیست سایت‌های فاز پنجم (۲۰۱۸)

ردیف	استان	شهرستان	روستا	مرکز جهاد کشاورزی
۱	آذربایجان شرقی	اسکو	خاصبان	مرکز خدمات کشاورزی ایلخچی
۲		بناب	ینگگی کند خانه برق	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان بناب
۳		بناب	دیج ناولو و آغاجری	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان بناب
۴		عجب شیر	جوانقلعه	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان عجب شیر
۵		ملکان	مبارک شهر	مرکز خدمات کشاورزی لیلان
۶		ملکان	مهماندار	مرکز خدمات کشاورزی لیلان
۷	آذربایجان غربی	ارومیه	سعیدلو	
۸		ارومیه	غفاربهی	
۹		ارومیه	میاق	
۱۰		نقده	فرخزاد	
۱۱		مهاباد	کیک آباد	
۱۲		مهاباد	حاجی خوش	
۱۳		میاندوآب	تلخاب	
۱۴		میاندوآب	حاصل قوبی افشار	
۱۵		میاندوآب	مرادخانلو	



طرح حفاظت از تالاب‌های ایران

۱۶	میان‌دوآب	مظفرآباد
----	-----------	----------

لیست سایت‌های فاز چهارم (۲۰۱۷)

ردیف	استان	شهرستان	روستا	مرکز جهاد کشاورزی
۱	آذربایجان شرقی	آذرشهر	ممقان	مرکز خدمات کشاورزی گوگان
۲		آذرشهر	فیروزسالار	مرکز خدمات کشاورزی گوگان
۳		اسکو	کردلر	مرکز خدمات کشاورزی ایلخچی
۴		اسکو	خاصه‌لر	مرکز خدمات کشاورزی ایلخچی
۵		بناب	خوشه مهر	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان بناب
۶		بناب	زوارق	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان بناب
۷		عجب شیر	شیراز	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان عجب شیر
۸		عجب شیر	گوراوان	مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان عجب شیر
۹		ملکان	تپه اسماعیل آباد	مرکز خدمات کشاورزی لیلان
۱۰		ملکان	یوزباشکندی	مرکز خدمات کشاورزی لیلان
۱۱	آذربایجان غربی	ارومیه	آباجالوی سفلی	
۱۲		ارومیه	دایلاق	
۱۳		ارومیه	مرنگلوی بزرگ	
۱۴		نقده	قره قصاب	
۱۵		نقده	تازه کندجبل	
۱۶		مهاباد	قم قلعه	
۱۷		مهاباد	لج	
۱۸		میان‌دوآب	شعبانلو	



	دانش تپه	میان‌دوآب		۱۹
	گزلان	میان‌دوآب		۲۰

## سه - گروه مخاطب و کاربرد یافته‌ها

مخاطبان این ارزیابی برای کاربرد یافته‌های حاصل از نتایج این تحقیق می‌تواند ستاد احیای دریاچه ارومیه، ناظران ملی، استانی و شهرستانی در سازمان حفاظت محیط زیست و وزارت جهادکشاورزی (معاونت ترویج جهاد کشاورزی)، نیز در سطح جامعه محلی، شرکت‌های فنی مهندسی و سمن‌های مجری و کشاورزان و زنان روستایی ساکن در روستاهای آزمایشی «طرح الگوسازی مشارکت مردم در احیای دریاچه ارومیه» باشند. همچنین برنامه‌ی توسعه‌ی ملل متحد (UNDP) یکی دیگر از گروه‌های مخاطب این ارزیابی است که چکیده انگلیسی گزارش را در اختیار خواهد گرفت.

## چهار - هدف اصلی و شرح خدمات

### هدف کلی

- بررسی و ارزیابی مدیریت مزرعه/باغ از طریق تعیین اثربخشی طرح در میزان مصرف نهاده‌های کشاورزی (آب، کود، سموم و آفت‌کش‌ها) و تعیین عملکرد اقتصادی طرح

### شرح خدمات:

- هدف اصلی از ارزیابی حاضر بررسی جنبه‌های متفاوت اجرای پروژه مذکور در حوزه مرتبط با اجرای آن می‌باشد که می‌توان به صورت مشخص‌تر در بندهای ذیل بیان شود:
- شناسایی مزارع منتخب و پیشنهاد معیارهای فنی در این خصوص و با تاکید بر اینکه انتخاب مزارع، اجرای فعالیت‌ها و نتایج حاصل از پایش داده‌ها و اطلاعات می‌بایست بیانگر عملکرد کل پروژه در سال زراعی جاری باشد.
- بررسی و شناسایی میزان تاثیر فعالیت‌ها، خروجی‌ها و دستاوردهای طرح بر اقتصاد خانوارهای روستاییان تحت پوشش پروژه در روستاهای منتخب؛
- بررسی و شناسایی میزان اثربخشی تکنیک‌های فنی (مرتبط با کاهش مصرف آب و نهاده‌های شیمیایی) و نیز ارزیابی اقتصادی موارد مذکور در روستاهای منتخب برای تحقیق حاضر؛
- بررسی مشکل‌ها و موانع احتمالی موجود در تحقق هدف‌های طرح؛
- بررسی و شناسایی میزان به کارگیری پیشنهادهای ارزیابی و پایش آبیاری در فازهای پیشین؛



- ارائه‌ی راهکارهای اجرایی بر پایه‌ی تجزیه و تحلیل موردهای یاد شده در بندهای پیشین و آموزش آن به شرکت‌های مجری و بهره‌برداران؛
- حمایت فنی و بررسی عملکرد شرکت‌های مجری در روستاهای منتخب و توانمندسازی آنان،
- جمع‌آوری و تحلیل داده‌های به دست آمده از پایش شبکه‌ای و ارزیابی عملکرد پروژه در روستاهای منتخب در زمینه‌های بهره‌وری مصرف آب، راندمان آب، اقتصاد و بهره‌وری مصرف نهاده‌های شیمیایی و عملکرد محصول و مقایسه این نتایج با عملکرد پروژه در فازهای پیشین و بیان دلایل بهبود یا عدم بهبود نتایج به دست آمده در سال زراعی جاری.

## پنج - روش‌شناختی پیشنهادی

دامنه‌ی انتخاب از سه گزینه‌ای که پژوهش‌گران معمولاً برای ارزیابی یا اثربسنجی طرح و برنامه‌های اجرایی در پایش رو دارند (یعنی الف- گردآوری و تحلیل داده‌های کمی، ب- گردآوری و تحلیل داده‌های کیفی و پ- روش ترکیبی) می‌باشد. به هر رو، در هر انتخاب لحاظ نمودن مشارکتی بودن پروژه و نیز در پایش گرفتن "رویکرد زیست بومی" در سراسر پروژه اجتناب‌ناپذیر می‌باشد. لازم به ذکر است در روش انجام کار نیاز است پایش شبکه‌ای از طریق بررسی و صحت‌سنجی داده‌های برداشت شده توسط شرکت‌های مجری محلی، جمع‌آوری، جمع‌بندی و تحلیل آن خواهد بود (تعداد شرکت‌های مجری محلی حداکثر ۲۰ مورد می‌باشد).

## شش - تولیدات پژوهش

تهیه مجموعه‌ای شامل: کتابچه ارزیابی و پایش جامع (بصورت مصور در سه نسخه رنگی)، چکیده‌ای مدیریتی در قالب فایل Word، خلاصه ارزیابی و پایش جامع همزمان ارسال گزارشات پیشرفت در قالب Power point، چکیده انگلیسی و فیلم خام (شامل مصاحبه و رایحه فرایند ارزیابی) و فایل‌های پیوست (عکس، نمودار، فایل‌های جانبی Word و Excel و هر فایل دیگر)

## هفت - جدول زمانی

زمان پیشنهادی طرح حفاظت از تالاب‌های ایران برای انجام کامل ارزیابی اجتماعی-اقتصادی پروژه حداکثر تا پایان آبان ماه سال ۱۳۹۹ می‌باشد. از درخواست‌دهندگان انتظار می‌رود گام‌های اجرایی خود را در هر مرحله‌ی ارزیابی در قالب یک جدول جامع برنامه‌ریزی عرضه کنند.

## هشت - پشتیبانی اجرای پژوهش

طرح حفاظت از تالاب‌های ایران حتی الامکان برنامه‌ریزی و هماهنگی لازم جهت اسکان (در مراکز استان‌ها و شهرستان‌های پایلوت پروژه) و هماهنگی زمان و مکان برگزاری جلسات با بازیگران پروژه را با همکاری مجری ارزیابی مذکور انجام خواهد داد.



## نه - مشخصات و تجربه‌ی پژوهش‌گر (تیم کاری پروژه)

پژوهشگران ارزیابی جامع می‌بایست تجربه‌ی مطالعات ارزیابی و ارزشیابی طرح‌های مختلف و ترجیحاً با موضوعات مرتبط با پروژه را داشته باشد. همچنین مؤسسه یا فرد درخواست‌دهنده می‌بایست بتواند تیم متخصصی، متشکل از کارشناسان باتجربه در مسایل اقتصادی، آبیاری، کشاورزی، زیست‌محیطی، آموزشی و رسانه‌ای (دارای مدارک تحصیلی در رشته‌هایی مانند مدیریت آبیاری، زراعت و باغبانی، اقتصاد کشاورزی، گیاهپزشکی، خاکشناسی، ترویج و آموزش کشاورزی و محیط زیست و ...) را فراهم آورد. ترجیح دارد که اعضای این تیم دارای سابقه‌ی کار مفید در استان باشند.

در بخش بیان نظری و مفهومی این پژوهش همه‌ی مآخذ می‌بایستی مطابق با اصول منبع‌شناختی علمی نوشته و ارجاع داده شود. حق معنوی استفاده از این پژوهش با ذکر نام طرح حفاظت از تالاب‌های ایران بلامانع است.

## ده - ملاحظات

در تهیه و اجرای طرح پیشنهادی ملاحظات اخلاقی پژوهش می‌بایست رعایت شود، برای مثال اطلاعات به دست آمده (در نوشتار، عکس، فیلم و غیره) از سوی مصاحبه‌شوندگان، در صورت تمایل آن‌ها، «محرمانه» باقی می‌ماند. در طرح پیشنهادی برای محدودیت‌های پژوهش از جمله اوج فصل کاری روستاییان و به حد نصاب نرسیدن پرسشنامه‌های پژوهش و غیره نیز لازم است تدابیری در نظر گرفته شده، ذکر گردد.

## ملاحظات مالی و حقوقی

- کلیه هزینه‌های اجرایی مرتبط با شرح خدمات فوق و همچنین هزینه‌های بیمه (حوادث و ...)، ایاب و ذهاب کارکنان شرکت و مالیات در طول مدت زمان قرارداد به عهده شرکت مجری می‌باشد.
- طرح توجیهی و مدارک مورد نیاز شامل روزنامه رسمی تاسیس و تغییرات، اساسنامه، گواهی ارزش افزوده، (در خصوص دانشگاه مدارک حقوقی مرتبط) سوابق کاری و برنامه زمان بندی، تیم کاری به همراه بودجه پیشنهادی را در دو پاکت مجزا (پاکت الف: مدارک حقوقی و طرح پیشنهادی - پاکت ب: پیشنهاد مالی) حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۸/۸/۳۰ به دفتر طرح حفاظت از تالاب‌های ایران (به آدرس: بزرگراه حکیم، پارک طبیعت پردیسان، معاونت محیط زیست دریایی و تالابها) ارسال نمایند.
- حد نصاب این استعلام در قالب حد نصاب معاملات متوسط دولتی می‌باشد.
- در پیشنهادی مالی برای هر یک از خروجی‌ها و آیتم‌ها قیمت به تفکیک اعلام شود.
- قیمت پیشنهادی به همراه کسورات قانونی و بصورت مجزا اعلام گردد.
- شرایط ویژه: در قسط آخر قرارداد معادل ۳۵٪ کل مبلغ قرارداد لحاظ و بعد از تایید نهایی و اتمام کامل تعهدات پرداخت خواهد شد.
- طبق عرف قراردادهای، در صورت وجود پیش پرداخت ضمانت لازم معادل مبلغ مندرج در قرارداد اخذ خواهد شد.